

**Závery Rady o maximalizácii úlohy amatérského športu pri rozvíjaní prierezových zručností
najmä medzi mladými ľuďmi**

(2015/C 172/03)

RADA EÚ A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCICH V RADE,

PRIPOMÍNAJÚC POLITICKÉ SÚVISLOSTI TEJTO OTÁZKY, KTORÉ SA UVÁDZAJÚ V PRÍLOHE, A NAJMÄ:

1. stratégiu Európa 2020 a jej hlavné iniciatívy, ktorými sa zdôrazňuje potreba poskytnúť mladým ľuďom nevyhnutné zručnosti a kompetencie a riešiť vysokú mieru nezamestnanosti mladých ľudí v Európe, ako aj súhrnnú správu z preskúmania stratégie Európa 2020 v polovici jej trvania ⁽¹⁾, v ktorej sa medzi hlavnými výsledkami uvádza, že oblasť športu zohráva významnú úlohu ako nástroj sociálnej súdržnosti a začlenenia;
2. pracovný plán Európskej únie pre šport na roky 2014 – 2017 ⁽²⁾, v ktorom sa zdôrazňuje významný prínos športu k celkovým cieľom stratégie Európa 2020 vzhľadom na veľký potenciál tejto oblasti prispievať k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu. Jednou z troch priorit pracovného plánu nazvanou „šport a spoločnosť“ sa vyzdvihuje prepojenie športu na zamestnanosť, vzdelávanie a odbornú prípravu;
3. v uznesení Rady z 20. júla 2006 o uznaní hodnoty neformálneho a informálneho vzdelávania v oblasti európskej mládeže ⁽³⁾ sa zdôrazňuje, že neformálne vzdelávanie a informálne učenie môže mladým ľuďom umožniť získať dodatočné znalosti, zručnosti a kompetencie a prispieť k ich osobnému rozvoju, sociálnemu začleneniu a aktívnemu občianstvu a zlepšiť tak ich vyhliadky na získanie zamestnania a že uvedené vzdelávanie a učenie si zaslúži väčšie uznanie a malo by sa náležite zohľadniť zamestnávateľmi, inštitúciami formálneho vzdelávania a občianskou spoločnosťou vo všeobecnosti;
4. odporúčanie Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa ⁽⁴⁾, v ktorom sa uvádzajú možnosti a mechanizmy, ktoré umožnia, aby znalosti, zručnosti a kompetencie získané prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia zohrávali dôležitú úlohu pri zvyšovaní zamestnateľnosti a mobility, ako aj pri zvyšovaní motivácie na celoživotné vzdelávanie,

UZNÁVAJÚ, ŽE:

5. účasť na amatérskom športe ⁽⁵⁾, ktorý je predovšetkým, a najmä pohybovou aktivitou vykonávanou vo voľnom čase, prináša dodatočnú pridanú hodnotu aj pre zdravšiu a vo všeobecnosti inkluzívnejšiu a udržateľnejšiu spoločnosť v Európe. Amatérskym športom možno rozvíjať pozitívne spoločenské postoje a hodnoty, ako aj individuálne zručnosti a schopnosti, ktoré zahŕňajú také prierezové zručnosti ⁽⁶⁾, ako je schopnosť kriticky myslieť, prevziať iniciatívu, riešiť problémy a spolupracovať ⁽⁷⁾;
6. je potrebné reagovať na stúpajúce požiadavky rozvinutej znalostnej ekonomiky, najmä pokiaľ ide o rozvoj prierezových zručností a schopnosť účinne uplatniť takéto zručnosti v rozličných oblastiach; v čase rýchlo sa meniacich požiadaviek na trhu práce si zamestnávateľia vysoko cenia prierezové zručnosti, často však uvádzajú, že novým zamestnancom takéto zručnosti chýbajú;

⁽¹⁾ 16559/14.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 183, 14.6.2014, s. 12.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 168, 20.7.2006, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 398, 22.12.2012, s. 1.

⁽⁵⁾ „Amatérsky šport“ (masový šport) je organizovaný šport, ktorý na miestnej úrovni vykonávajú amatérski športovci, a šport pre všetkých. Zdroj: nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1288/2013 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 50).

⁽⁶⁾ Rozličné agentúry a organizácie označujú tieto zručnosti rôzne, názvy sa pohybujú od „kľúčových kompetencií“ po „mäkké zručnosti“, ďalej medzi názvami nájdeme „prenosné zručnosti“ alebo „základné zručnosti“, „kľúčové pracovné zručnosti“ či „kľúčové zručnosti pre zamestnateľnosť“. Podľa glosára Európskej siete pre rozvoj politik celoživotného poradenstva sú prierezové zručnosti dôležité pre zamestnania a pracovné miesta, ktoré nezastávame v súčasnosti ani sme nezastávali v nedávnej minulosti. Tieto zručnosti sme mohli nadobudnúť prostredníctvom mimopracovných či voľnočasových aktivít alebo účasťou na vzdelávaní či odbornej príprave. Vo všeobecnosti sú to zručnosti, ktoré sme sa naučili v určitom kontexte alebo na zvládnutie osobitnej situácie/problému, a možno ich preniesť do iného kontextu.

⁽⁷⁾ COM/2012/669 final.

7. keďže šport prispieva k rozvoju prierezových zručností, predstavuje najmä pre mladých ľudí nevyužitý potenciál, keďže zručnosti získané prostredníctvom neformálneho vzdelávania⁽¹⁾ a informálneho učenia⁽²⁾ sú cenné pre osobný a profesionálny rozvoj, a to aj na trhu práce a v celoživotnom vzdelávaní⁽³⁾;
8. pokiaľ ide o uznanie hodnoty prierezových zručností získaných v rámci neformálneho vzdelávania a informálneho učenia prostredníctvom amatérskeho športu, medzi prvé kroky patrí zvyšovanie informovanosti o tejto skutočnosti a jej zviditeľňovanie predovšetkým medzi samotnými amatérskymi športovcami, rodičmi, dobrovoľníkmi a zamestnancami, ale aj v rámci celej spoločnosti vrátane zamestnávateľov.

ZDÔRAŽŇUJÚ, ŽE:

9. šport predstavuje príspevok k strategickým cieľom Únie v oblasti rastu, zamestnanosti a sociálnej súdržnosti, a to i vzhľadom na naliehavé problémy Európy v súčasnosti, medzi ktoré patrí aj pretrvávajúca vysoká miera nezamestnanosti mladých ľudí⁽⁴⁾ v Európe. V záujme toho, aby šport v uvedenej súvislosti dokázal plne rozvinúť svoj potenciál, je dôležité usilovať sa o medzisektorový prístup zahŕňajúci aj iné oblasti politiky, ako je vzdelávanie a odborná príprava, mládež a zamestnanosť, sociálne veci a verejné zdravie;
10. mladých ľudí, a to aj mladých ľudí s obmedzenými príležitosťami, často mimoriadne lákajú netradičné športy⁽⁵⁾, preto by sa mohli viac preskúmať možnosti, ktoré tieto aktivity ponúkajú;
11. v záujme zvyšovania povedomia a zabezpečenia pridanej hodnoty a pozitív, ktoré amatérsky šport môže priniesť v oblasti rozvoja prierezových zručností, je potrebné zaangažovať doň kompetentných zamestnancov vrátane dobrovoľníkov.

V TEJTO SÚVISLOSTI VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY EÚ, ABY S NÁLEŽITÝM ZRETELOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY:

12. medzi zainteresovanými stranami v oblasti amatérskeho športu, v spoločnosti a medzi zamestnávateľmi budovali povedomie o tom, že prierezové zručnosti získané amatérskym športovaním majú osobnú, sociálnu a hospodársku pridanú hodnotu, ktorú možno využiť v iných oblastiach;
13. spolupracovali s inými relevantnými sektormi a členskými štátmi EÚ a vymieňali si navzájom osvedčené postupy týkajúce sa pozitívnych prínosov zručností nadobudnutých mimo formálneho vzdelávania prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa v rámci amatérskeho športovania;
14. podporovali rozvoj znalostí, zručností a kompetencií kompetentných zamestnancov v oblasti amatérskeho športu vrátane dobrovoľníkov s cieľom posilniť prostredníctvom amatérskeho športu sociálne a vzdelávacie hodnoty, ako aj prierezové zručnosti;
15. povzbudzovali inovatívne partnerstvá medzi poskytovateľmi formálneho a neformálneho vzdelávania, ako aj v sektoroch mládeže a športu s cieľom rozvinúť vzdelávacie prístupy, ktoré by mohli byť vhodné pre oblasť amatérskeho športu;
16. podporovali samoposudzovanie zručností, najmä u mladých ľudí, vrátane prierezových zručností získaných amatérskym športovaním, ako aj využívanie pasov najbežnejších zručností a šablón pre životopisy, predovšetkým Europassu;
17. využívali existujúce mechanizmy zamerané na umožnenie potvrdzovania zručností a skúseností získaných v rámci neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa športovaním;
18. ďalej zlepšovali celkovú zapojenosť mladých ľudí, a to aj mladých ľudí s obmedzenými príležitosťami, do amatérskeho športu na vnútroštátnej a miestnej úrovni a v tejto súvislosti využívali pozitívny potenciál netradičných športov.

⁽¹⁾ Vymedzenie pojmu „neformálne vzdelávanie“ je vzdelávanie, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom plánovaných aktivít (z hľadiska cieľov vzdelávania a času určeného na vzdelávanie) s určitou formou podpory vzdelávania (napr. vzťah učiaci sa – učiteľ), ale ktoré nie je súčasťou formálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Zdroj: Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 50

⁽²⁾ Vymedzenie pojmu „informálne učenie sa“ je učenie sa, ktoré je výsledkom každodenných činností spojených s prácou, rodinou alebo voľným časom a ktoré nie je organizované ani štruktúrované z hľadiska cieľov, času alebo podpory vzdelávania; z hľadiska učiaceho sa môže byť neúmyselné. Zdroj: Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 50

⁽³⁾ Dôkazy naznačujú, že pokiaľ ide o nadobúdanie zručností mimo formálneho vzdelávania, 52 % Európanov usudzuje, že je možné naučiť sa zručnosti, ktoré sa budú môcť neskôr použiť v iných oblastiach (napr. schopnosť riešiť problémy, spolupracovať s inými atď.). Zdroj: Osobitný prieskum Eurobarometra 417 (2014) s názvom Európsky priestor pre zručnosti a kvalifikácie (*European area of skills and qualifications*), s. 12.

⁽⁴⁾ V druhom štvrtroku 2014 bolo v štátoch EÚ-28 nezamestnaných viac ako päť miliónov mladých ľudí (vo veku pod 25 rokov), čo predstavuje 21,7 % mieru nezamestnanosti, pričom miera NEET (mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy) dosiahla 13 %. Zdroj: Eurostat

⁽⁵⁾ Nové formy športu atraktívne pre mladých ľudí, napríklad – pouličný futbal, mestská gymnastika a parkúr, jazda na skateboarde/longboarde, agresívne korčuľovanie na kolieskových korčuľoch, pouličný basketbal a mestský pouličný tanec.

VYZÝVAJÚ EURÓPSKU KOMISIU A ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÁVOMOCÍ:

19. podporovali hodnotu prierezových zručností, ktorú učiaci sa nadobudnú amatérskym športovaním, aby ich mohli účinným spôsobom využiť v mnohých iných oblastiach na účely zamestnania, vzdelávacej mobility či celoživotného vzdelávania;
20. uznali pozitívne výsledky prierezových zručností rozvíjaných prostredníctvom oblastí amatérského športu a začlenili ich do vnútroštátnych a európskych politík a do stratégií zameraných na šport, mládež, sociálne veci, zdravie, vzdelávanie a zamestnanosť;
21. uznali a podporovali prínos amatérskych športových organizácií pri poskytovaní neformálnych vzdelávacích príležitostí;
22. preskúmali potenciál na spoluprácu v sektore mládeže, najmä so zreteľom na:
 - a) uplatňovanie metód a nástrojov neformálneho vzdelávania v športovom sektore;
 - b) využívanie športových aktivít v rámci metódy neformálneho vzdelávania v sektore mládeže;
 - c) nabádanie na projekty financované akciou Európska dobrovoľnícka služba, ktoré zahŕňajú mladých dobrovoľníkov z neziskových organizácií v športovom sektore;
 - d) využívanie športových aktivít ako nástroja sociálneho začlenenia a osvedčenia, okrem iného pokiaľ ide o ich príspevok k vykonávaniu záruky pre mladých ľudí v Európe;
23. podporovali v relevantných prípadoch iniciatívy, a to aj v rámci Európskeho týždňa športu, týkajúce sa vzdelávacej hodnoty športu, ako aj hodnoty plynúcej z posilňovania komunít podporujúcich sociálne začlenenie;
24. spolupracovali na zvyšovaní noriem v oblasti odbornej prípravy a odborného vedenia (*coaching*), tak vo vzdelávaní školiteľov a trénerov, ako aj dobrovoľníkov prostredníctvom uľahčenia výmeny informácií a skúseností medzi tvorcami politík a zainteresovanými stranami zo sektora športu;
25. podporovali športové dobrovoľníctvo a zvyšovali povedomie o hodnote dobrovoľníctva v športe najmä prostredníctvom získavania prierezových zručností, uznávaním dobrovoľníctva ako dôležitej formy neformálneho vzdelávania a posilňovaním vnútroštátnej a cezhraničnej mobility mladých dobrovoľníkov;
26. podporovali efektívne využívanie nástrojov financovania z EÚ, napríklad programu Erasmus+ ako príležitosti na rozvoj prierezových zručností najmä medzi mladými ľuďmi a na posilňovanie sociálneho začlenenia, aktívneho občianstva, ako aj zvýšenej účasti na amatérskom športe;
27. využili proces nadväzujúci na odporúčanie Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia s cieľom riešiť otázku prierezových zručností získaných prostredníctvom športu.

VYZÝVAJÚ EURÓPSKU KOMISIU, ABY:

28. uskutočnila štúdiu o príspevku športu k zamestnateľnosti mladých ľudí v kontexte stratégie Európa 2020 aj o aspektoch prierezových zručností získaných amatérskym športovaním;
29. zohľadnila rozmer športu v prebiehajúcich politických rokovaniach a podujatiach týkajúcich sa zručností s cieľom zvyšovať povedomie a preskúmala konkrétnejšie spôsoby získavania prierezových zručností v športe a prostredníctvom športu;
30. aj v rámci mandátu expertných skupín zriadených v pracovnom pláne EÚ pre šport pokračovala v zbere údajov a najlepších postupov a v analýze sociálneho a ekonomického významu športu a príspevku amatérského športu k takým oblastiam, ako je zamestnanosť, vzdelávanie a odborná príprava, vrátane zamerania sa na rozvoj osobných a prierezových zručností;
31. umožňovala výmenu informácií a osvedčených postupov, účinné partnerské učenie a nadväzovanie kontaktov medzi členskými štátmi, najmä pokiaľ ide o vývoj prístupnejších, príťažlivejších a rozmanitejších amatérskych športov najmä pre mladých ľudí.

VYZÝVAJÚ ŠPORTOVÉ HNUTIA, ABY ZVÁŽILI:

32. budovanie povedomia najmä medzi mladými ľuďmi a ich rodičmi o tom, že zručnosti získané v športe a prostredníctvom športu môžu mať osobitnú hodnotu využiteľnú v iných odvetviach;
 33. investície do kompetentných zamestnancov, ktorí používajú pri práci najmodernejšie metódy umožňujúce im plne využívať dodatočné prínosy, ktoré šport dokáže ponúknuť, vrátane prínosu týkajúceho sa získavania zručností;
 34. zvyšovanie povedomia medzi zamestnancami v sektore športu o pozitívnych prínosoch prierezových zručností získaných pri športových aktivitách prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia a o celkovej sociálnej a hospodárskej pridanej hodnote amatérskeho športu;
 35. preskúmanie potenciálu na spoluprácu a výmenu osvedčených postupov s mládežníckymi organizáciami, najmä pokiaľ ide o uplatňovanie metód a nástrojov neformálneho vzdelávania v sektore športu;
 36. výmenu najlepších postupov, ako posilňovať a spetrovať hnutia amatérskych športov a výmenu osvedčených postupov, pokiaľ ide o vývoj nových druhov amatérskeho športu, napr. netradičných športov.
-

PRÍLOHA

PRIPOMÍNAJÚC POLITICKÉ SÚVISLOSTI TEJTO OTÁZKY:

1. Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie ⁽¹⁾, v ktorom je spoločenská kompetencia prepojená s dobrými osobnými a spoločenskými životnými podmienkami, ktorých dosiahnutie si vyžaduje porozumieť, ako si jednotlivci môžu zabezpečiť optimálne fyzické a duševné zdravie, a to aj ako zdroj pre samu osobu, jej rodinu a najbližšie spoločenské prostredie, a vedieť, ako k tomu môže prispieť zdravý životný štýl. Pre úspešnú účasť v medziludských a spoločenských vzťahoch je podstatné chápať pravidlá správania a spôsoby, ktoré sú všeobecne prijateľné v rozličných spoločnostiach a prostrediach (napr. v práci). Základné zručnosti v rámci tejto kompetencie zahŕňajú schopnosť konštruktívne komunikovať v rozličných prostrediach, byť tolerantný, vyjadrovať odlišné stanoviská a porozumieť im, vyjednávať so schopnosťou vytvárať dôveru a cítiť empatiu. Jednotlivci by mali byť schopní zvládať stres a frustráciu a vyjadriť ich konštruktívnym spôsobom, a mali by tiež rozlišovať medzi súkromným a pracovným životom.
2. V Európskych usmerneniach na potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia ⁽²⁾ sa poukazuje na to, že potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa čoraz viac pokladá za spôsob, ako zlepšiť celoživotné a prierezové celoživotné vzdelávanie. Viaceré európske krajiny zdôrazňujú dôležitosť zviditeľňovania a oceňovania učenia, ktoré sa uskutočňuje mimo formálneho vzdelávania a inštitúcií odbornej prípravy, to znamená napr. v práci, počas vykonávania voľnočasových aktivít alebo doma.
3. V záveroch Rady z 18. novembra 2010 o úlohe športu ako zdroja a hybnej sily aktívneho sociálneho začleňovania ⁽³⁾ sa poukazuje na to, že prístup k športu a účasť na rôznych športových aktivitách sú dôležité pre osobnostný rozvoj jednotlivca, jeho zmysel pre identitu a spolupatričnosť, fyzické a duševné zdravie, posilnenie jeho postavenia a takisto aj z hľadiska rozvíjania sociálnych kompetencií a budovania sociálnych sietí, medzikultúrnej komunikácie a zamestnateľnosti.
4. V záveroch Rady z 29. novembra 2011 o úlohe športových dobrovoľníckych činností pri podporovaní aktívneho občianstva ⁽⁴⁾ sa zdôrazňuje potreba podporovať dobrovoľnícke činnosti v športe ako významný nástroj na zlepšovanie spôsobilostí a zručností a presadzovať ich aj ako formu neformálneho vzdelávania a informálneho učenia.
5. V záveroch Rady z 15. februára 2013 o investovaní do vzdelávania a odbornej prípravy – reakcia na oznámenie Komisie s názvom Prehodnotenie vzdelávania: investície do zručností na dosiahnutie lepších sociálno-ekonomických výsledkov a na ročný prieskum rastu na rok 2013 ⁽⁵⁾ sa členské štáty vyzývajú, aby zaviedli opatrenia s cieľom rozvíjať prierezové zručnosti a kompetencie uvedené v odporúčaní o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie z roku 2006.
6. V záveroch Rady z 26. novembra 2013 o príspevku športu k hospodárstvu EÚ, najmä pokiaľ ide o riešenie nezamestnanosti mladých ľudí a sociálne začlenenie ⁽⁶⁾, sa uznáva, že zapájaním sa do športu získavajú mladí ľudia špecifické osobné a profesionálne zručnosti a spôsobilosti, ktoré zvyšujú šancu zamestnať sa. Tieto zručnosti a spôsobilosti zahŕňajú osvojovanie si návykov učenia sa, sociálne a občianske kompetencie, vodcovstvo, komunikáciu, tímovú prácu, disciplínu, kreativitu a podnikavosť.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 394, 30.12.2006, s. 10.

⁽²⁾ Európske usmernenia na potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Cedefop (2009).

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 326, 3.12.2010, s. 5.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 372, 20.12.2011, s. 24.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 64, 5.3.2013, s. 5.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 32, 4.2.2014, s. 2.